

A tudomány a munkásokért, a munkások a tudományért

Dr. Straub Ferenc Bruno elvtárs egyetemi tanár a Szent-Györgyi Albert vezetésével kezdeményezett mozgalomról

(Szeged, június 8.) A magyar tudósok egy elítélő gárdája Szent-Györgyi Albert, a Nobel-díjas tudós vezetésével Budapesten akciót kezdeményezett „A tudomány a munkásokért, a munkások a tudományért” jelszó alatt.

A magyar tudósoknak Szent-Györgyi Albert vezetésével kezdeményezett akciója felszólítja a munkások által vezetett gyárakat, hogy siessenek a magyar természettudományos kutatás segítségére. Ennek megfelelően a tudósok felajánlják segítségüket a gyárak munkájának és termelésének tökéletesítésére.

Az érdekes mozgalomról dr. Straub Ferenc Bruno elvtárs, egyetemi tanár, a szegedi egyetem fiatal tudósa, Szent-Györgyi Albert egykori munkatársa, aki maga is részt vesz a mozgalomban, a következőket mondotta a Délmagyarországi munkatársának:

— A magyar tudósok felhívása rámutat a magyar természettudományos kutatás katasztrófális helyzetére. Mindaddig kizárólag állami támogatáson élt ez a munka. A magyar kapitalizmus a feudális rendszerre támaszkodva, sokkal rövidlátóbb volt, semhogy az ipar fejlesztéséhez szükséges tudományos

kutatást pártfogolta volna. Ma az állam semmit sem tud adni. Kapitalista iparunk a „bármit el lehet adni” jelszavával semmit nem ad a minőségért, vagyis a tudomány felhasználásával a haladásra.

— A gondolkodó emberek között a természettudósok a költökhöz hasonlóan a leghaladottabbak. Ennek bizonyítéka, hogy a munkásoktól fordulnak megértésért. A munkásokhoz, akik a jövőben a magyar ipar és a magyar élet irányítását várják. A munkásokhoz, akik tudják, hogy a nemzet jövő életlehetőségeit nem sovinszta jelszavak adják meg, hanem a termelés minősége, ami pedig egyenes arányban áll az ország tudósainak és rajtuk keresztül mérnökeinek, vegyészeinek, orvosainak tudásával.

— A szegedi egyetem tudósai is minden bizonnyal szívesen állanak a munkások által vezetett gyárak rendelkezésére tudományos szaksterületükkel. A Délmagyarországi rámutatott már arra a kezdeményező munkára, amelyet Kányó Béla professzor vezetésével az ipari egészségügyi megszervezésében tett a szegedi egyetem. De ennél a kezdeményező lépésnél jó-

val többet kell tenni mindkét oldalon, ha egymást meg akarjuk menteni, ha egymáson segíteni akarunk.

— Nemrégiben egy előadásomban rámutattam arra, hogy a mai társadalmi életre milyen óriási befolyást gyakorol a tudomány haladása. Gondoljunk csak az atomenergiára és az új csodálatos gyógyszerekre. Akkor rámutattam arra, hogy vajjon az emberiség ellen vagy az emberiség javára használják fel a tudomány haladását, az attól függ, ki tartja kezében a tudomány irányítását. Ez az irányítás nemcsak szellemi kérdés, hanem nyilvánvalóan elsősorban gazdasági kérdés. A kapitalizmus és a félkapitalista államhatalom kezében a tudomány 100 esztendeje jobban szolgálja a pusztítást, mint az építést. Ha a munkástársadalom kezébe fogja az irányítást, nyilván meg tudjuk változtatni ezt a szörnyű helyzetet.

— A természettudósok felhívása annyit jelent, hogy a munkásoktól figyelmét felhívják erre az óriási felelősségre és hiszik azt, hogy a munkások kezében, a munkásoktól vezette társadalom kezében lenne a legbiztosabb helyen a tudomány irányítása.

Megjegyzések a Szegedi Nemzeti Színház társulatának átszervezéséhez

A színházi évad közeli befejezése még nem tette időszerűvé, hogy felállítsuk a Szegedi Nemzeti Színház ezévi munkájának mérlegét. Szükséges azonban figyelembe vennünk már most, hogy az idény közeli befejezése miatt messzeható szervezeti változások állnak küszöbön. Értésülünk szerint már kikészítették azokat a leveleket, melyekben egyes tagokat arról értesít az igazgatóság, hogy a legközelebbi színiévadra nem kívánja szerződteni. Minden színház igazgatóságának szuverén joga, hogy olyan aiapon és olyan szempontok szerint szervezi meg társulatát, amilyenek művészi szempontból azt leghelyesebbnek találja. Ugyanakkor azonban a közvéleménynek szuverén joga, különösen, ha a nemzet színházáról van szó, hogy elvi kérdésben állást foglaljon.

A Szegedi Nemzeti Színház műsorpolitikáját nem egyszer a legélesebben, de ugyanakkor a legtárgyalagosabban is bíráltuk és szerénység nélkül állíthatjuk, hogy a színház „jobb utra” térése nem kis mértékben köszönhető a Délmagyarországi állásfoglalásának. Ez is feljogosít arra, hogy az elbocsátások és szerződések idején szeretnénk rámutatni néhány olyan fontos momentumra, ami talán elkerülte a színház vezetőségének figyelmét.

Elsősorban a dramaturg kérdést kell megoldani. A színháznak feltétlenül olyan dramaturg van szükségére, aki túllát a szegedi horizonton, aki komolyan veszi a színház nemzetnevelő munkáját, aki számba veszi és értékelni tudja egy keleti, mint a nyugati színházi eredményeket és olyan produkciót hoz a színpadra, ami valóban színház és nem ligeti tingli-tangli. Olyan dramaturg van szükségünk, akinek telkiismereti ügye a kultúra decentralizálása, fiatal drámaírók nevelése, a szomszédos államokkal való színházi kapcsolat megteremtése, aki a színház műsorát nem régi színházi képes folyóiratokból állítja össze, hanem gondoskodik eredeti színpadi munkák bemutatásáról is.

Ugyanakkor sajnálattal, de nem betörőddéssel vesszük tudomásul, hogy a kultuszminisztérium a prózai és operagyalogos létszámára összesen csak huszonegyöt főt engedélyezett. Amikor hívei vagyunk a legmesszebbmenő takarékosági elvnek, ugyanakkor követeljük, hogy ez ne

menjen a minőség rovására. Már pedig ilyen neveléses kis társulati létszámmal színházat vezetni, illetve színházat jól vezetni lehetetlen. Ennek következtében könnyen előfordulhat az a kultúraellenes mérénylet, hogy nagyobb személyzeti irodalmi súly darabot nem lehet színe hozni, vagy az előadásra kerülő több szereplőt igénylő darabot meg kell csonkítani. Az ilyen operatív beavatkozások annyit jelent, hogy a színház kénytelen harakirit elkövetni önmaga és támadást intéz az irodalom és közönség ellen.

Ezzel kapcsolatban nem hagyhatjuk szó nélkül a fiatalok kérdését sem. Mint már mondtuk a színháznak, különösen a Nemzeti Színháznak nevelőmunkát kell végeznie. Ezt a munkát azonban nemcsak kifelé, a közönség felé kell teljesítenie, de nem szabad figyelmen kívül hagynia a színésznevelést sem. A mostani elbo-

csátások nem felelnek meg ennek a szellemnek. Az elbocsátottak nagyrésze még a fiatal színészmunkásokhoz tartozik és annak ellenére, hogy néhányuk már alkalmi volt nemcsak fejlődési képességét megmutatni, hanem tehetségét is bebizonyítani, — ezeket nem szabad elengedni a színházról. Rossz szervezeti politikát folytat az a színház, amelyik csak kész és megállapodott színészekkel dolgozik. A színház fejlődését jelenti a fiatalok foglalkoztatása. Nem csinálunk titkot abból, hogy az elbocsátottak és visszatartottak kiválogatása nem szerencsés kézzel történt. Sok olyan maradt vissza, különösen a férfiak közt az operettszakon, akiknek működése egy harmadrangú színházban sem lenne kielégítő és az elbocsátottak között nem egy van, akinél mellőzése a színház kárát jelenti.

Hiszünk, hogy ezek a hibák nem helyrehozhatatlanok. Ugy a színház igazgatósága, mint a kultuszminisztérium illetékesei megtalálják a megoldást, hogy felemelt prózai létszámmal a felemelt igényeket szolgálják tudják.

A gyár orvos társa és barátja a munkásnak

Megnyílt a Szegedi Munkaegészségügyi Bizottság gyáregészségügyi tanfolyama

(Szeged, június 8.) Ismeretes, hogy az iparügyi minisztérium önálló ipar-egészségügyi osztályt állított fel. Bán Antal elvtárs, iparügyi miniszter a dolgozók testi épségének megvédése készítette az ipar-egészségügyi osztály felállítására, mert az egészségében kárt nem szenvedett dolgozó százalékban is kifejezhetően jobbat és többet termel, mint akin hanyagság következtében a munka ártalmait erősen vesznek. Szegeden május 2-án megalakult a Szegedi Munkaegészségügyi Bizottság, amely többek között gyáregészségügyi tanfolyam tartását tűzte ki céljaul. A bizottság a tanfolyam első előadását június 7-én, délután tartotta meg a bőrklinika előadó termében.

Lóránt Gyula miniszteri biztos nyitotta meg a tanfolyamot és az ipar-ügyi minisztérium ipar-egészségügyi osztályának munkatervét ismertette.

— Ebben az új osztályban nem talál helyet a káros bürokrácia szelleme

— mondotta —. A munkaterv közepontjában az ember áll, annak szociális és egészségügyi támogatása. Az a törekvésünk, hogy az üzemek vezetésénél és irányításánál a gazdasági szempontok mellett a szociális és egészségügyi követelményeket is érvényre juttassuk.

Kifejezte továbbá, hogy a Szegedi Munkaegészségügyi Bizottság az egyetemen felállított ipari és mezőgazdasági Munkaegészségügyi Intézetnél karöltve máris jelentős eredményeket ért el, majd a gyáregészségügyi tanfolyam céljának ismertetésére tért át.

— A gyáregészségügyi tanfolyam célja, a gyári orvosi feladatok ellátásához szükséges ismeretek és tájékozottság megszerzése. Akik gyár- orvosi megbízást ohajtanak vállalni, ne feledjék el — mondotta Lóránt Gyula az orvosokhoz fordulva —, hogy a gyári orvos nemcsak orvos abban a szűk értelemben, hogy betegséget állapít meg és gyógyszert utal ki, hanem orvos abban a legtágabb értelemben, amely felöleli a testi-lelki gyógyítást, társa és barátja a munkásnak és tevékeny közreműködője annak a törekvésnek, amely a mun-

Malmok figyelmébe!

Többértő nátron papírzsák igen előnyösen, lisztcsereben is.

BARTA papírzsák, Budapest, Légrady Károly-utca 15. I. 5. Telefon érdeklődés d. e. fel 10-től fél 11-ig, Budapest 185-370.

kasság kizsákmányolását nem tekinti többé megengedhető termelési tényezőnek.

A gyáregészségügyi tanfolyam első előadója Sebestyén Endre főmérnök volt, aki elsősorban is arra mutatott rá, hogy az orvosnak és a mérnöknek minden üzem születésénél, átalakításánál ott kell lennie. Előadásának fő témája tulajdonképpen a célszerű munkaslakások ismertetése volt, amelyre a most tervben levő ház helyosztások indították. Elrettentő példaként állította be a Szegeden felállított ugynevezett Horthy-munkástelep lakásait és vetített képekkel modern, egészségügyi szempontból elsőrendű és mégis a régi munkásházaknál olcsóbban kiállítható munkáslakások tervrajzait mutat be.

Végül Hargittay Jenő OTI ügyvezető igazgató beszélt az OTI munkájáról.

Szegedre érkezett a Ganz-gyári SZIT-ifjuság és a „Ganz” cserkészcsapat fuvószenekara

(Szeged, június 7.) A Ganz-gyarak SZIT ifjusága és a 102-es számú Ganz-cserkészcsapat tanulmányi kirándulási keretében pünkösdre Szegedre érkezett Szegeden tartózkodásuk alkalmából mindhárom napon keresztül zenés előresztóval és zenés takaradóval kedveskednek a város lakosságának és a széchenyi-téren terzenét tartanak. Ezenkívül pünkösdvasárnapján délelőtt fél 11 órakor a Belvárosi Mozi-ban nagyszabású fuvószenekari hangverseny keretében Csajkovszkij, Mascagni, Verdi, Strauss, Lehár és Bernei műveket adnak elő, valamint paródiákkal, vidám páros jelenetekkel, dalokkal és mókákkal szórakoztatják a közönséget. Jegyelővétele már június 7-én megkezdődött a Belvárosi Mozi pénztáranál.

A Ganz-gyár ifjusága szegedi tartózkodását egyébként baráti találkozóknak szánja a két város ifjusága között és bizik benne, hogy megértéssel és szeretettel fogadja Szeged ifjusága, de Szeged egész népe is, min az ország egyik legnagyobb vasipari üzemének ifjuságát.

SZÍNHÁZ • MUVÉSZET

A Szegedi Nemzeti Színház heti műsora:

Hétfőn este 7-kor: Dollárkirálynő. Kedden este 7-kor: Carmen. Operai helyáratok.)

Szerdán: Szünet. Csütörtökön este 7-kor: Vesztélyes forduló. (Bemutató helyáratok.)

Pénteken este 7-kor: Vesztélyes forduló.

Szombaton este 7-kor: Dollárkirálynő.

Vasárnap este 7-kor Dollárkirálynő. Hétfőn este 7-kor: Szibill. (Dolgozók akció előadása.)

Vesztélyes forduló. A színházi iroda közli: Priestley világsikerű társadalmi szatirájának bemutatására készült a Nemzeti Színház. A pesti Nemzeti Színház Kamaraszínháza hosszú hónapok óta tartja műsorán óriási érdeklődés mellett ezt a bravúrosan megírt darabot, mely a szezon legnagyobb sikere. A Szegedi Nemzeti Színházban Lehotay Árpád igazgató rendezésében, kitűnő szereposztásban került színre. A rendkívül izgalmas darab főszerepeit Radnóthy Éva, Gáti Pál, Majláth Mária, Horváth Julia, Benkő Miklós, Kozák László és Kóniás Erzsébet játsszák. A máris megtakozó nagy érdeklődés biztosítja annak, hogy a Vesztélyes forduló Szegeden is megtalálja az utat a sikerhez. A bemutató június 13-án, csütörtökön lesz, sajtóelőpróba pedig 12-én, szerdán délelőtt.

ANGOL-MAGYAR BANK RT.

Klauszál-tér 4 szám.

SZEGEDI FIÓK

Telefon: 4-28.